

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 485/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen tyttöjen sukuelinten silpomisen ennalta ehkäisemisestä ja estämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaa /kok. ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 485/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy sukuelinten silpomisen torjumiseen tähtäävän hallitusohjelmakirjauksen toteutumiseksi,

mihin toimiin hallitus ryhtyy hallitusohjelmakirjauksessa mainitun sukuelinten silpomisen vastaisen työn resurssien turvaamiseksi,

onko hallitus ryhtymässä lakimuutoksiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämiseksi omana rikosnimikkeenä,

mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta silvotut ja silpomisuhan alla olevat tytöt ja naiset tunnistettaisiin,

mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta kouluterveyskyselyssä tavoitettaisiin silvotut ja silpomisuhan alla olevat tytöt ja nuoret ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy riskiryhmään kuuluvien tyttöjen suojelemiseksi ja silpomisen ehkäisemiseksi sekä estämiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa on tehty tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastaista työtä 1990-luvulta lähtien. Silpominen on juridisesti lapsen pahoinpitelyä, rikos ja ihmisoikeusloukkaus. Kulttuureissa, joissa silpomiskäytäntöä harjoitetaan, katsotaan silpominen lasta suojaavaksi asiaksi, ja asenne muutoksen aikaansaaminen on vaatinut pitkäjänteistä työtä.

Tyttöjen ja naisten ympärileikkauksen estämisen toimintaohjelma on uudistettu vuonna 2019 (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:1). Julkaisussa todetaan, että Suomessa on arviolta 10 000 silpomisen läpikäynyttä tyttöä ja naista ja silpomisen riski koskee arvioiden mukaan noin 650–3 080 tyttöä. Silpominen loukkaa ihmisoikeuksia ja se voidaan katsoa Suomen rikoslain perusteella törkeäksi pahoinpitelyksi. Perinne heikentää naisten tasa-arvoa ja itsemääräämisoikeutta sekä aiheuttaa terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 485/2020 vp

Silpomisen vastaisen toiminnan lähtökohta on, että Suomessa asuvia ja oleskelevia tyttöjä ei silvota eikä lähetetä Suomesta ulkomaille silvottavaksi. Toimintaohjelmassa painotetaan ammatti- ja osaamisen ylläpitoa, jotta he ottavat asian puheeksi riskissä olevien tyttöjen ja naisten kanssa. Toimintaohjelmassa painotetaan sitä, että aihe tulee ottaa jo terveydenhuollon ammattihenkilöiden perusopetukseen, ja jatko- ja täydennyskoulutusta tulee lisätä. Myös sosiaalityössä lapsiperheiden kanssa asioidessa, erityisesti lastensuojelussa, tulee silpominen ottaa puheeksi. Tyttöjen silpomisperinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevien yhteisöjen asenteisiin vaikuttaminen yhteisöjen avainhenkilöiden kautta nähdään toimintaohjelmassa tärkeäksi.

Asiaa koskevaa tietoa on sisällytettävä koulujen terveystiedon ohjelmaan. Samoin maahanmuuttajien vastaanottojärjestelmässä on tärkeää ottaa asia puheeksi. Turvapaikkaprosessiin ehdotetaan sukuelinten silpomisen uhkaa perusteeksi turvapaikan saamiselle. Yhteistyötä toimijoiden kesken vahvistetaan. Lisäksi parannetaan yhteistyötä muun muassa niiden kansalaisjärjestöjen kanssa, jotka toimivat naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ehkäisytyössä. Työhön koulutetaan niin sanottuja kulttuuritulkkeja, jo silpomisen kokeneita naisia ohjataan myös avaus- ja korjausleikkauksiin. Suomessa korjausleikkauksia tehdään Töölön sairaalassa. Myös silpomisen läpikäyneiden naisten mielenterveyden ongelmiin on tarjottava apua.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL vastaa pääasiallisesti kansallisen tason erikielisen materiaalin tuottamisesta, päivittämisestä ja tiedonkeruun toteutuksesta ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös kansainväliseen tutkimukseen. THL tekee yhteistyötä asian kanssa työskentelevien järjestöjen kanssa. THL on palkannut sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella FGM-asiantuntijan, jonka tehtävänä on ohjata eri tahoja ja ylläpitää ajantasaista materiaalia THL:n sivuilla. THL ja STM järjestävät myös vuosittaisen laajan yhteistyökokouksen kaikille ilmiön kanssa tekemisiin joutuville tahoille.

Tyttöjen sukuelinten silpomiseen liittyvä kysymys on sisällytetty Kouluterveyskyselyyn keväällä 2019 toisella koulutusasteella eli lukioissa ja ammattikouluissa.

Voimassa olevassa toimenpideohjelmassa ei ehdoteta uutta lainsäädäntöä, vaan todetaan, että lainsäädäntö on näiltä osin riittävä. Rikoslain mukaan naisen tai tytön sukuelinten silpominen on tuomittava rikos myös silloin, kun se tehdään Suomen rajojen ulkopuolella. Lastensuojelulaissa on säännökset velvollisuudesta ilmoittaa poliisille uhkaavasta lapseen kohdistuvasta vaarasta samoin kuin lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.

Oikeusministeriö on saanut 2.4.2018 kansalaisaloitteen, jossa ehdotetaan lainvalmisteluun ryhtymistä tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämiseksi. Eduskunnan lakivaliokunta on käsitellyt asiaa ja kuullut asiantuntijoita syksyllä 2019 ja keväällä 2020. Asian käsittely on sosiaali- ja terveysministeriön tietojen mukaan kesken, lainsäädäntö kuuluu kuitenkin oikeusministeriön hallinnon alaan.

Helsingissä 25.6.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru